

Sygn. akt XIV C 18/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 marca 2021 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XIV Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w Pile

w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Przemysław Okowicki

Protokolant: st. sekr. sąd. Joanna Perlicjan

po rozpoznaniu w dniu 24 marca 2021 r. w Pile

sprawy z powództwa Prokura Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą we W. przeciwko K. W.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

1. oddała powództwo,
2. kosztami postępowania obciąża powoda w całości i z tego tytułu zasądza od niego na rzecz pozwanej kwotę 10.800 (dziesięć tysięcy osiemset) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego i kwotę 17 (siedemnaście) zł tytułem zwrotu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Przemysław Okowicki

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 2 stycznia 2017 r. (data stempla pocztowego) strona powodowa Prokura Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą we W. skierowanym przeciwko K. W. wniosła o uznanie za bezskuteczną w stosunku do strony powodowej umowy darowizny nieruchomości położonej w W., dla której Sąd Rejonowy V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...), zawartej w dniu 3 stycznia 2012 r. pomiędzy A. T. oraz H. T. a stroną pozwaną – K. W. nr rep. A (...) oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu roszczenia powód wskazał, iż wierzyciel pierwotny zawarł z H. T. i A. T. umowę kredytu mieszkaniowego, mocą której bank udzielił kredytu w kwocie 448.315,00 zł. A. T. i H. T. nie wywiązali się z przyjętych na siebie zobowiązań polegających na terminowej spłacie należności, w związku z czym ww. umowa kredytu została wypowiedziana, a wierzyciel pierwotny w dniu 8 lipca 2011 r. wystawił bankowy tytuł egzekucyjny nr (...), następnie opatrzony klauzulą wykonalności w dniu 10 października 2011 r. przez SR w Wągrowcu. Powód podniósł, że egzekucja komornicza prowadzona wobec dłużników została umorzona i nie doprowadziła do zaspokojenia wierzyciela pierwotnego. Mocą umowy przelewu wierzytelności z dnia 16 grudnia 2014 r. strona powodowa nabyła przedmiotową wierzytelność wynikającą z kredytu hipotecznego z dnia 10 maja 2007 r. W dniu 3 stycznia 2012 r. A. T. oraz H. T., mając świadomość, że ciąży na nich ww. zobowiązanie kredytowe darowali stronie pozwanej (córce) nieruchomość położoną w W. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Wągrowcu V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...). W ocenie powoda w sprawie ziściły się wszystkie przesłanki zastosowania skargi paulińskiej zawarte w art. 527 i następnym k.c. Powód w piśmie procesowym z dnia 6 lutego 2017 r. doprecyzował, że domaga się uznania czynności prawnej za bezskuteczną w zakresie wierzytelności, którą mocą umowy przelewu wierzytelności z dnia 16 grudnia 2014 r. strona powodowa nabyła od wierzyciela pierwotnego – Banku (...) SA, wynikającą z

kredytu hipotecznego z dnia 10 maja 2007 r. o nr (...). Przedmiotowa wierzytelność opiewa na kwotę 558.234,05 zł. W przedmiotowej sprawie strona powodowa dochodzi kwoty 360.000 zł, która to kwota odzwierciedla wartość nieruchomości darowanej.

W odpowiedzi na pozew pozwana K. W. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Motywując swoje żądanie pozwana podniosła zarzut braku wykazania legitymacji czynnej powoda w procesie oraz niewykazania spełnienia przesłanek zastosowania skargi paulińskiej oraz z ostrożności procesowej zarzut przedawnienia roszczenia. Pozwana wskazała, że do umorzenia egzekucji nie doszło na skutek bezskuteczności jej prowadzenia (komornik co miesiąc ściągał ze świadczeń emerytalnych dłużników kwotę ok. 2.000 zł), ale skutek wniosku wierzyciela o jej umorzenie. Ponadto roszczenia banku z tytułu udzielonego kredytu zwartego przez jej rodziców i siostrę M. K. zostały zabezpieczone w postaci hipoteki zwykłej w kwocie 448.315 zł na zabezpieczenie spłaty kapitału oraz hipoteki kaucyjnej do kwoty 44.282,21 zł obejmującej odsetki obliczone za okres dwóch lat od kwoty udzielonego kredytu na zabezpieczenie spłaty odsetek. Natomiast zgodnie z operatem szacunkowym nieruchomości obciążonej hipotekami na rzecz wierzyciela, wartość nieruchomości na dzień 26 marca 2012 r. wynosiła 787.676 zł. Zdaniem pozwanej skoro wartość nieruchomości stanowiącej współwłasność dłużników M. K. oraz małżonków T. stanowi mienie rzeczywiście pozwalające na zaspokojenie wierzyciela (art. 533 k.c.) nie można mówić o niewypłacalności i pokrzywdzeniu wierzyciela. Co więcej posiadaczka i współwłaścicielka przedmiotowej nieruchomości deklaruje wolę jej sprzedaży z wolnej ręki celem spłacenia wierzyciela. Pozwana zaprzeczyła nadto aby dłużnicy w dniu dokonywania zaskarżonej czynności działali ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, również ona nie miała takiej wiedzy (co potwierdza fakt zainwestowania przez nią kwoty 16.000 zł w remont poszycia dachowego przejętej nieruchomości).

Postanowieniem z dnia 9 marca 2020 r. Sąd zawiesił postępowanie w sprawie na podstawie art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c.

Pismem procesowym z dnia 2 lipca 2020 r. pozwana wniosła o rozważenie możliwości podjęcia zawieszonoego postępowania, albowiem powód w dniu 23 czerwca 2020 r. wniosł o umorzenie postępowania egzekucyjnego przeciwko dłużnikom A. i H. T. w związku z zawarciem z nimi ugody, na skutek której doszło do zaspokojenia powoda. Powyższy fakt, w ocenie pozwanej potwierdza że ww. dłużnicy wraz z M. K. posiadali majątek pozwalający na zaspokojenie wierzyciela, a zatem nie zostały spełnione przesłanki z art. 527 k.c. Tym samym powództwo winno ulec oddaleniu.

W piśmie procesowym z dnia 17 lipca 2020 r. powód potwierdził okoliczność zawarcia ugody i zaproponował, że jeśli strona pozwana wyrazi zgodę na umorzenie postępowania i wzajemne zniesienie kosztów postępowania między stronami, strona powodowa złoży oświadczenie o cofnięciu pozwu ze zrzeczeniem się roszczenia.

Pozwana w odpowiedzi na ww. propozycję powoda, wskazała że może wyrazić zgodę na cofnięcie powództwa jednakże z zachowaniem roszczenia o zasądzenie od powoda na jej rzecz zwrotu połowy kosztów zastępstwa procesowego tj. kwoty 5.400 zł.

Strony nie doszły do porozumienia w kwestii zakończenia niniejszego postępowania, w związku z czym pozostały przy swoich pierwotnych żądaniach, przy czym powód wskazał iż w sytuacji oddalenia przez Sąd powództwa zastosowanie winien znaleźć art. 102 k.p.c.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 10 maja 2007 r. w P. pomiędzy wierzycielem pierwotnym, tj. Bankiem (...) S.A. z siedzibą we W., a pozwanymi M. K., H. T. i A. T., jako kredytobiorcami, została zwarta umowa o kredyt mieszkaniowy/inwestorski nr (...). Na jej podstawie Bank udzielił pozwanym kredytu mieszkaniowego/inwestorskiego w wysokości 448.315,00 zł na okres 135 miesięcy (art. 3.01 ust. 1 w zw. z art. 3.03 umowy kredytu). Kredyt wypłacony został w dwóch transzach: kwota 100.000,00 zł po podpisaniu umowy, kwota 348.315,00 zł w dniu 30 maja 2007 r. (art. 3.07 ust 2 umowy

kredytu). Środki z tego tytułu, kredytobiorcy mieli wykorzystać na sfinansowanie zakupu lokalu mieszkalnego na rynku pierwotnym, położonego w P. przy ul. (...) na podstawie umowy z dnia 5 marca 2007 r. oraz na refinansowanie.

Kredytobiorcy w związku z udzielonym kredytem, w celu zabezpieczenia roszczeń Banku, ustanowili szereg zabezpieczeń, m.in. w postaci hipoteki zwykłej w kwocie 448.315,00 zł na zabezpieczenie spłaty kapitału oraz hipoteki kaucyjnej do kwoty 44.282,21 zł obejmującej odsetki obliczone za okres dwóch lat od kwoty udzielonego kredytu na zabezpieczenie spłaty odsetek, na nieruchomości kredytobiorców, tj. lokalu mieszkalnym stanowiącym odrębną nieruchomość położonym w P. przy ul. (...), dla którego Sąd Rejonowy Poznań-Stare Miasto w Poznaniu V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...) (art. 4.01 ust. 1 umowy kredytu), stanowiącego współwłasność w 1/2 części M. K. oraz w 1/2 części A. T. i H. T. na zasadzie wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej.

Dowód: bezsporne, nadto umowa o kredyt mieszkaniowy/inwestorski nr (...) z dnia 10.05.2007 r. (k. 17-25), treść księgi wieczystej nr (...) (152-157, 201-214).

W art. 8.06. umowy strony ustaliły, iż „Umowa będzie obowiązywała następców i cesjonariuszy stron Umowy, z tym, że Kredytobiorca nie będzie mógł scedować lub w inny sposób przekazać całości lub części swoich praw lub zobowiązań, na mocy umowy bez uprzedniej zgody Banku. Kredytobiorca wyraża zgodę na przelew wierzytelności Banku na towarzystwo funduszy inwestycyjnych tworzące fundusz sekurytyzacyjny albo na fundusz sekurytyzacyjny. W przypadku zbycia przez Bank praw lub obowiązków wynikających z umowy, Kredytobiorca wyraża zgodę na udostępnienie nabywcy, wszelkich informacji, w tym także informacji objętych tajemnicą bankową w rozumieniu przepisów prawa bankowego, niezbędnych do wykonania nabytych praw i obowiązków.”

Dowód: umowa o kredyt mieszkaniowy/inwestorski nr (...) z dnia 10.05.2007 r. (k. 17-25).

A. i H. T. zgodzili się zaciągnąć kredyt razem z córką M. K. na jej prośbę, albowiem ta samodzielnie nie posiadała zdolności kredytowej. Założeniem kredytobiorców było, iż będą płacić ratę kredytu po połowie (połowę M. K., drugą połowę małżonkowie A. i H. T.). Po utracie pracy przez M. K., wszyscy troje pismem z dnia 8 lutego 2011 r. wystąpili do Banku z wnioskiem o zmianę umowy kredytu w zakresie wydłużenia okresu spłaty z 10 lat do 20 lat. Pierwotny wierzyciel pozostawił niniejszy wniosek bez odpowiedzi. Kredytobiorcy regulowali zobowiązania wynikające z umowy kredytu z dnia 10 maja 2007 r. do marca 2011 r. Wobec zaprzestania przez pozwaną dalszej spłaty zobowiązania, Bank wypowiedział im tę umowę.

Dowód: bezsporne, nadto zeznania świadka M. K. (k. 471), zeznania świadka A. T. (k. 470-471), przesłuchanie pozwanej (k. 472), wniosek dłużników z dnia 8.02.2011 r. (k. 158), wpłaty tytułem spłaty kredytu (k. 160-170).

W dniu 8 lipca 2011 r. Bank (...) S.A. z siedzibą we W. wystawił przeciwko M. K., A. T., H. T. bankowy tytuł egzekucyjny o Nr (...). W jego treści określono wysokość zobowiązania dłużników na łączną kwotę 422.440,09 zł na którą składa się kwota 421.061,78 zł tytułem kapitału i kwota 1.378,31 zł tytułem odsetek umownych liczonych za okres od dnia 13 stycznia 2011 r. do dnia 7 lipca 2011 r. oraz kwota 20,00 zł tytułem kosztów i upomnień.

Postanowieniem z dnia 10 października 2011 r. Sąd Rejonowy w Wągrowcu I Wydział Cywilny nadał przedmiotowemu bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzulę wykonalności.

Dowód: bankowy tytuł egzekucyjny z dnia 8 lipca 2011 r. Nr (...) wraz z klauzulą wykonalności i postanowieniem Sądu Rejonowego w Wągrowcu I Wydział Cywilny z dnia 10.10.2011 r, sygn. akt I Co 2683/11 (k. 26-29).

Na wniosek wierzyciela Banku (...) S.A. z dnia 22 listopada 2011 r. zostało przeciwko pozwanym M. K., A. T. i H. T. wszczęte postępowanie egzekucyjne, prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...)P. B. w sprawie sygn. akt Km 3987/11. Wierzyciel domagał się skierowania egzekucji do nieruchomości położonej przy ul. (...) w P. (KW (...)), ruchomości znajdujących się miejscu zamieszkania dłużnika, wynagrodzenia za pracę, rachunków bankowych, wierzytelności i innych praw majątkowych oraz całego pozostałego majątku dłużnika.

Egzekucja była prowadzona ze świadczeń emerytalno- rentowych pozwanych A. i H. T., a także rachunków bankowych dłużników. W toku egzekucji dokonano również opisu i oszacowania nieruchomości położonej przy ul. (...) w P. (KW (...)) i ustalono, iż jej wartość rynkowa na dzień 26 marca 2012 r. wynosiła 787.676 zł.

W toku egzekucji na poczet dochodzonej przez Bank wierzytelności wypłacono wierzycielowi łącznie kwotę 64.758,03 zł.

Postępowanie egzekucyjne w sprawie Km 3987/11 zostało umorzone postanowieniem z dnia 27 listopada 2015 r. na wniosek Banku (...) S.A. z dnia 12 listopada 2015 r.

Dowód: bezsporne, nadto wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego z dnia 12.11.2015 I r, k. 397 akt egzekucyjnych Km (...), postanowienie na wniosek wierzyciela o umorzeniu postępowania z dnia 27.11.2015 r. (k. 30-31, 159), wpłaty tytułem spłaty kredytu (k. 160-170), decyzje ZUS (k.171-172), pismo Zakładu Emerytalno-Rentowego MSW (k. 173-175), wezwania do dokonania potrąceń z renty lun emerytury (k. 176-179), operat szacunkowy z dnia 26.03.2012 r. (k. 183-200), protokół opisu i oszacowania nieruchomości (k. 180-182), wyrok SO we Wrocławiu I C 1689/16 z uzasadnieniem (k. 287-288, 295-313).

W dniu 3 stycznia 2012 r. A. T. i H. T., ramach podziału ich majątku za życia, darowali córce K. W. nieruchomość położoną w W. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Wągrowcu V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...). W umowie darowizny zostało ustanowione również na rzecz A. i H. T. dożywotnie i bezpłatne prawo użytkowania nieruchomości darowanej. We wcześniejszych latach również dokonywali rozporządzania majątkiem nieruchomym na rzecz obu córek.

Dowód: akt notarialny repertorium A numer (...) (k. 146-151), odpis zupełny księgi wieczystej KW nr (...) (k. 32-42), akt notarialny repertorium A numer (...) (k. 217-224), akt notarialny repertorium A numer (...) (k. 225-230), zeznania świadka M. K. (k. 471), zeznania świadka A. T. (k. 470-471), przesłuchanie pozwanej (k. 472).

W dniu 4 stycznia 2013 r. doszło do połączenia (...) Bank S.A. z siedzibą w W. z Bankiem (...) S.A. z siedzibą we W., który to stał się podmiotem wszystkich praw i obowiązków (...) Bank S.A.

Dowód: odpis z KRS o nr (...) (k. 85-127).

W dniu 16 grudnia 2014 r. wierzyciel pierwotny zawarł z powodem umowę sprzedaży wierzytelności, w tym wierzytelności przysługującej względem M. K., A. i H. T. wynikającą z umowy o kredyt mieszkaniowy/inwestorski nr (...).

Dowód: wyciąg z (...) (k. 10-15), odpis KRS o nr (...) (k. 16-), umowa sprzedaży wierzytelności z załącznikami, aneksami i pełnomocnictwami (k. 43-84, 280-418), odpis z KRS o nr (...) (k. 85-127).

Sąd Rejonowy Poznań - Stare Miasto w Poznaniu V Wydział Ksiąg Wieczystych na wniosek powoda z dnia 24 sierpnia 2015 r. dokonał zmiany wpisu wierzyciela hipotecznego w księdze wieczystej nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy Poznań - Stare Miasto w Poznaniu dla lokalu mieszkalnego położonego w P. przy ul. (...). Obecnie w dziale IV rzeczonyj księgi wieczystej widnieją wpis hipoteki umownej zwykłej na rzecz powoda na kwotę 448.315,00 zł jako zabezpieczenie wierzytelności głównej (kapitału) z tytułu umowy kredytu oraz wpis hipoteki umownej kaucyjnej na rzecz powoda do kwoty 44.282,21 zł jako zabezpieczenie wierzytelności ubocznych z tytułu umowy kredytu - odsetki i inne koszty.

Dowód: treść księgi wieczystej nr (...) (152-157, 201-214).

Pozwem wniesionym w dniu 12 kwietnia 2016 r. do Sądu Okręgowego we Wrocławiu Prokura Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą we W. wniosła o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym i orzeczenie, że pozwani, M. K., H. T., A. T. mają solidarnie zapłacić na rzecz strony powodowej kwotę 558.234,05 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia złożenia pozwu do dnia zapłaty oraz o zasądzenie solidarnie od pozwanych ha rzecz strony powodowej zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów

opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, opłaty sądowej od pozwu oraz kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych. Roszczenie przedmiotowe wywodzili na podstawie umowy o kredyt mieszkaniowy/inwestorski nr (...) z dnia 10 maja 2007 r., zawartej pomiędzy M. K., H. T. i A. T. oraz wierzycielem pierwotnym Bankiem (...) S.A., mocą której bank udzielił im kredytu w kwocie 448.315,00 zł.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu I Wydział Cywilny wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym w dniu 8 czerwca 2016 r. (sygn. akt I Nc 816/16) zgodnie z żądaniem pozwu. Sprzeciw od tego orzeczenia wniosła jedynie pozwana M. K., która zaskarżyła wydany nakaz w całości, zarzucając przedwczesność powództwa. Wniosła o oddalenie powództwa.

Wydany nakaz zapłaty uprawomocnił się wobec pozwanych A. T. i H. T..

Natomiast w dniu 18 stycznia 2018 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu pod sygnaturą akt I C 1689/16 wydał wyrok, w którym zasądził od pozwanej M. K. na rzecz strony powodowej Prokura Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą we W. kwotę 358.610,71 zł (trzysta pięćdziesiąt osiem tysięcy sześćset dziesięć złotych i 71/100) z zastrzeżeniem pozwanej prawa powoływania się w toku egzekucji na ograniczenie odpowiedzialności do przysługującego jej udziału w prawie własności nieruchomości położonej w P., dla której Sąd Rejonowy Poznań Stare - Miasto w Poznaniu V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr Kw (...) oraz wskazaniem, iż odpowiedzialność pozwanej wynikająca z niniejszego wyroku jest solidarna z odpowiedzialnością pozwanych H. T. i A. T. wynikającą z nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym wydanym przez tutejszy Sąd w sprawie I Nc 816/16 a w pozostałym zakresie powództwo oddalił. Sąd Okręgowy we Wrocławiu poczynił ustalenia, iż biorąc pod uwagę wyegzekwowane w toku postępowania egzekucyjnego w sprawie Km (...) na rzecz wierzyciela świadczenie, tytułem pozostałego-do spłaty kapitału kredytu, pozostawała kwota 358.610,71 zł.

A. T. oraz H. T. wniesli do Sądu Okręgowego w Poznaniu pozew przeciwko Prokurze Niestandaryzowanemu Sekurytyzacyjnemu Funduszowi Inwestycyjnemu Zamkniętemu w W. o pozbawienie tytułu wykonawczego (nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym wydanego w dniu 8 czerwca 2016 r. pod sygn. akt I Nc 816/16 opatrzonego klauzulą wykonalności w dniu 12 maja 2017 r.) wykonalności.

Dowód: dokumenty ze sprawy SO we Wrocławiu I C 1689/16 (k. 424), nakaz zapłaty SO we Wrocławiu I Nc 816/16 (k. 105 akt I C 1689/16), wyrok SO we Wrocławiu I C 1689/16 z uzasadnieniem (k. 287-288, 295-313), pismo SO w Poznaniu (k. 527).

Prokura Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny oraz M. K., A. T., H. T. w dniu 19 maja 2020 r. zawarli ugodę (zaakceptowaną przez dłużników w dniu 21 maja 2020 r.) w zakresie spłaty zadłużenia wynikającego z tytułu umowy kredytu nr (...) z dnia 10 maja 2007 r. Wierzyciel w treści porozumienia wskazał, że zadłużenie na dzień 11 marca 2020 r. wynosi łącznie 685.880,25 zł. Strony zgodnie postanowiły, że spłata ww. zobowiązania nastąpi w formie jednorazowej wpłaty w kwocie 400.000 zł płatnej do dnia 29 maja 2020 r. W przypadku terminowej wpłaty kwoty 400.000 zł wierzyciel zobowiązał się odstąpić od dochodzenia pozostałej kwoty zadłużenia 285.880,25 zł i złożenia do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Poznań-Stare Miasto w P. P. B. wniosku o umorzenie egzekucji z nieruchomości prowadzonego pod sygnaturą KM 3386/18 oraz 1994/17.

Dłużnicy wywiązali się ze zobowiązania określonego porozumieniem z dnia 19 maja 2020 r., dlatego wierzyciel wnioskiem z dnia 23 czerwca 2020 r. wystąpił do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) P. B. o umorzenie egzekucji prowadzonych przeciwko nim. Postanowieniem z dnia 23 czerwca 2020 r. ww. komornik sądowy umorzył postępowanie Km 1994/17 prowadzone przeciwko A. i H. T..

Dowód: bezsporne, nadto wniosek o umorzenie postępowania egzekucyjnego (k. 530), postanowienie KS z dnia 23.06.2020 r. Km 1994/17 (k. 531-532), ugoda z dnia 19.05.2020 r. (k. 546-547).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o następującą ocenę dowodów.

W myśl art. 229 k.p.c., nie wymagają dowodu fakty przyznane w toku postępowania przez stronę przeciwną, jeżeli przyznanie nie budzi wątpliwości. Na tej podstawie Sąd przyjął bez dowodów fakty podnoszone przez strony, które zostały potwierdzone przez przeciwnika procesowego, gdyż ich przyznanie nie wywoływało żadnych wątpliwości. Stosownie do art. 230 k.p.c., gdy strona nie wypowie się co do twierdzeń strony przeciwnej o faktach, sąd, mając na uwadze wyniki całej rozprawy, może fakty te uznać za przyznane. Strony nie wypowiedziały się co do niektórych twierdzeń przeciwnika. Z przebiegu rozprawy wynikało jednak jednoznacznie, że nie było ich intencją im zaprzeczać, a ponadto znajdowały one potwierdzenie w złożonych odpisach dokumentów. Mając to na uwadze Sąd uznał te fakty za przyznane i przyjął je bez dowodów.

Sąd uznał za wiarygodne dokumenty prywatne, które wskazał jako podstawę swoich ustaleń. Dokumenty te w większości zostały dołączone do akt w odpisach poświadczonych za zgodność z oryginałami przez pełnomocników stron. Te poświadczenia korzystały z domniemania prawnego zgodności treści z prawdą (art. 129 § 3 k.p.c. w zw. z art. 244 k.p.c.), które w żadnym wypadku nie zostało obalone.

Część dokumentów została złożona w kopiach, których wierność oryginałom nie budziła wątpliwości i nie była przez strony kwestionowana, dlatego Sąd uznał, że stanowią one wiarygodne potwierdzenie istnienia oryginałów. Dokumenty, na podstawie których dokonano ustaleń, nie budziły wątpliwości co do swej autentyczności. Także zgodność ich treści z prawdą nie wywoływała zastrzeżeń i nie była przez żadną ze stron kwestionowana. Zatem nie było podstaw do odmówienia im w tym zakresie zaufania.

W ocenie Sądu wiarygodne były także dokumenty urzędowe. Zostały one sporządzone przez powołane do tego organy, w przepisanej formie i stanowiły dowód tego co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 § 1 k.p.c.).

Zeznania świadków M. K. i A. T. były w większości wiarygodne i to przede wszystkim dlatego, że były zgodne ze sobą i znajdowały potwierdzenie w dokumentach o wysokiej mocy dowodowej. Zeznania świadków były spójne, logiczne i rzeczowe. Nie zawierały stwierdzeń sprzecznych z zasadami doświadczenia życiowego i nie wykazywały cech tendencyjności.

Pozwana jest osobą bezpośrednio zainteresowaną korzystnym dla niej rozstrzygnięciem procesu. Rodziło to obawę o możliwość składania przez nią nieprawdziwych lub stronniczych zeznań. Jednocześnie jednak zeznania ta można było skonfrontować z innym materiałem dowodowym o większej sile przekonywania i poddać ocenie z punktu widzenia zasad doświadczenia życiowego. W związku z tym zeznania pozwanej Sąd uznał za godne zaufania w zakresie w jakim znajdowały potwierdzenie w innych dowodach lub poddawały się pozytywnej weryfikacji w świetle zasad doświadczenia życiowego. Zeznania pozwanej w znacznej części znajdowały potwierdzenie w wiarygodnych zeznaniach świadka M. K. i A. T. oraz dokumentach.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 509 § 1 i 2 k.c., wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Wraz z wierzytelnością na nabywcę przechodzą wszelkie związane z nią prawa, a w szczególności roszczenie o zaległe odsetki. Warunkiem uzyskania należności przez nabywcę długu jest udowodnienie, że takie prawo przysługiwało pierwotnemu wierzycielowi. Natomiast stosownie do art. 513 § 1 k.c. dłużnikowi przysługują przeciwko nabywcy wierzytelności wszelkie zarzuty, które miał przeciwko zbywcy w chwili powzięcia wiadomości o przelewie.

W piśmiennictwie zauważono, że przy analizie stosunku dłużnik – cesjonariusz szczególnie uwidaczniają się dwie zasady, charakteryzujące ten stosunek. Pierwsza dotyczy nabycia przez cesjonariusza w drodze przelewu wierzytelności tylu praw, ile miał cedent. Druga zasada dotyczy sytuacji prawnej dłużnika, która nie może ulec pogorszeniu na skutek przelewu w stosunku do tej, jaką dłużnik miał przed przelewem. Z wierzytelnością po przelewie

pozostają zatem związane wszystkie zarzuty dłużnika, które mogły być podnoszone w stosunku do poprzedniego wierzyciela (cedenta).

Kwestia skuteczności nabycia przez powoda wierzytelności wynikającej z umowy o kredyt mieszkaniowy/inwestorski nr (...), a więc istnienia jego legitymacji procesowej czynnej w niniejszym procesie, wbrew zarzutom pozwanej, nie budziła wątpliwości Sądu, albowiem była możliwa w świetle przepisów prawa, postanowień umowy kredytowej, a przede wszystkim została wykazana za pomocą stosowych dokumentów (poświadczonych za zgodność z oryginałem dokumentów umowy cesji i jej załączników, w tym szczególnie listy nabytych wierzytelności, oraz odpisu zwykłego z księgi wieczystej nr (...), w której jednoznacznie wskazano Fundusz jako uprawnionego w zakresie dokonanych zabezpieczeń umowy kredytu z dnia 10 maja 2007 r.). W następstwie umowy z dnia 16 grudnia 2014 r. powód stał się nabywcą wierzytelności, która z prawnego punktu widzenia weszła do jego majątku, wychodząc z majątku sprzedawcy.

Podstawą prawną roszczenia powoda jest art. 527 § 1 k.c., zgodnie z którym gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć.

Celem skargi pauliańskiej jest umożliwienie wierzycielowi zaspokojenia się z majątku osoby trzeciej w zakresie, w jakim byłoby to skuteczne w stosunku do dłużnika gdyby ten nie pozbył się swego majątku lub nie zrezygnował z jego powiększenia. Wyrok sądu uwzględniający powództwo stanowi materialnoprawną przesłankę powstania po stronie osoby trzeciej obowiązku takiego zachowania się, które pozwala wierzycielowi na uzyskanie tego, na co mógł liczyć w przypadku realizacji wierzytelności z majątku dłużnika (zob. wyrok SN z dnia 3 lutego 2005 r., II CK 412/2004, LEX nr 359437).

Na wstępie podkreślić trzeba zatem, że niezbędnym warunkiem uwzględnienia powództwa przeciwko osobie trzeciej jest po pierwsze, istnienie wierzytelności [orzeczenie wydane w sprawie ze skargi pauliańskiej nie rozstrzyga kwestii, czy wierzycielowi przysługuje wierzytelność wobec dłużnika, jednak jej istnienie jest oczywiste i nieodzowne do tego, aby wierzyciel mógł prowadzić egzekucję przeciwko osobie trzeciej (M. P.-S., Ochrona, s. 181–182)], a po drugie jej zaskarżalność (wynika to z samej konstrukcji ochrony pauliańskiej realizowanej poprzez wydanie orzeczenia sądowego; zob. Z. Radwański, A. Olejniczak, Zobowiązania, 2012, s. 29).

Nie powinno budzić wątpliwości, że wierzytelność, którą ma chronić skarga paulińska, powinna istnieć w chwili wytaczania powództwa oraz w chwili wyrokowania. O konieczności wykazania istnienia wierzytelności dla uwzględnienia powództwa o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną niejednokrotnie wypowiedała się również judykatura, w tym Sad Najwyższy (uchwała SN dnia 11.10.1995 r., III CZP 139/95, wyrok SN z dnia 12.12. 2001 r., III CKN 496/00, wyrok SN z dnia 3.04.2019 r., II CSK 274/181).

Tymczasem ustalenia niniejszej sprawy wskazują, że w jej toku powód oraz dłużnicy zawarli ugodę, na mocy której doszło do zaspokojenia wierzytelności powoda wynikającej z kredytu hipotecznego nr (...) z dnia 10 maja 2007 r., której to ochrony domagał się powód w niniejszym procesie. Powód potwierdził ziszczenie się warunku porozumienia tj. terminowej zapłaty przez dłużników kwoty 400.000 zł, która miała wyczerpywać roszczenia powoda z tytułu ww. umowy (powód zobowiązał się do odstąpienia dochodzenia jakichkolwiek pozostałych należności względem dłużników). Bezsprzecznie zatem, na moment wyrokowania nie istniała wierzytelność, która mogłaby podlegać ochronie w niniejszym procesie. Powyższe skutkowało oddaleniem powództwa.

Abstrahując od powyższego powództwo nie podlegałoby uwzględnieniu również z uwagi na okoliczność niewykazania przez powoda przesłanki pokrzywdzenia wierzyciela i niewypłacalności dłużników.

Z art. 527 k.c. wynika, że przesłankami skargi paulińskiej są: 1) pokrzywdzenie wierzycieli, jeśli skutek czynności prawnej osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, 2) działanie dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli i 3) wiedza lub możliwość, przy zachowaniu należytej staranności, dowiedzenia się tym przez osobę trzecią.

Uznanie czynności prawnej zdziałanej przez dłużnika z osobą trzecią za bezskuteczną wobec wierzyciela stanowi ingerencję w ważny stosunek zobowiązaniowy i pociąga za sobą doniosłe skutki prawne dla osoby trzeciej, która nie jest dłużnikiem wierzyciela wytaczającego skargę pauliańską, stąd dla jej uwzględnienia niezbędne jest udowodnienie przez pokrzywdzonego wierzyciela istnienia wszystkich przesłanek podmiotowych i przedmiotowych wskazanych przez przepisy kodeksu cywilnego dotyczące skargi pauliańskiej; brak którejkolwiek z nich wyłącza uwzględnienie powództwa. Ciężar udowodnienia tych przesłanek spoczywa na wierzycielu zgodnie z art. 6 k.c. (wyrok SN z dnia 26.03.2015 r., V CSK 320/14, wyrok SA w Krakowie z dnia 05.02.2020 r., I AGa 184/19).

Czynność prawna dłużnika może być zaskarżona tylko wówczas, gdy została "dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli", przez co ustawa rozumie stan opisany w art. 527 § 2, czyli niewypłacalność bądź pogłębienie stanu niewypłacalności dłużnika (por. A. Karnicka-Kawczyńska, J. Kawczyński, Skarga; A. Janiak, w: Kidyba, Komentarz KC 2014, t. III, cz. 1, art. 527; M. Sychowicz, w: Gudowski, Komentarz 2017, t. III, art. 527; K. Haładaj, w: Osajda, Komentarz KC 2020, art. 527). Chodzi tu o "niewypłacalność dłużnika", czyli, najogólniej rzecz biorąc, o aktualny brak możliwości wywiązania się z zobowiązań finansowych (zob. art. 458), w chwili orzekania (por. wyr. SA w Białymstoku z 4.3.2016 r., I ACa 950/15, L.). Niewypłacalność dotyczy tylko tego dłużnika solidarnego, który dokonuje czynności prawnej z pokrzywdzeniem wierzycieli (wyr. SN z 11.7.2014 r., III CSK 247/13, Biul. SN 2014, Nr 11, poz. 10; wyr. SN z 17.3.2010 r., II CSK 409/09, L.). U. czynności prawnej jest więc niedopuszczalne, jeśli nie dojdzie do realnego pokrzywdzenia wierzyciela (wyr. SN z 13.4.2012 r., III CSK 214/11, OSNC 2012, Nr 11, poz. 134; ponadto np. orz. SA w Lublinie z 20.11.1996 r., I ACr 306/96, L.).

Niewypłacalność oznacza z kolei taki obiektywny (rzeczywiście istniejący) stan majątku dłużnika, wykazany wszelkimi dostępnymi środkami dowodowymi, w którym egzekucja prowadzona zgodnie z przepisami KPC nie może przynieść zaspokojenia wierzytelności pieniężnej przysługującej przeciwko temu dłużnikowi (tak M. P.-S., Ochrona, 1995, s. 93; zob. też wyr. SN z 13.6.1947 r., C III 137/47, OSNC 1948, Nr 1, poz. 20; wyr. SN z 18.4.2012 r., V CSK 183/11, L.; wyr. SN z 16.3.2016 r., IV CSK 269/15, L.; wyr. SA w Białymstoku z 6.12.2013 r., I ACa 560/13, L.; wyr. SA w Białymstoku z 9.9.2016 r., I ACa 378/16, L.; wyr. SA w Łodzi z 30.7.2013 r., I ACa 260/13, L.). Sam fakt dokonania przez dłużnika niekorzystnego rozporządzenia majątkowego nie uzasadnia skargi, jeżeli wierzyciel może zaspokoić się z innych składników majątku dłużnika (por. wyr. SN z 28.12.1976 r., III CRN 302/76, OSNCP 1977, Nr 7, poz. 121; wyr. SA w Lublinie z 20.11.1996 r., I ACr 306/96, L.).

Przy czym podkreślić należy, że niewypłacalność dłużnika powinna istnieć w chwili zaskarżenia (wniesienia powództwa o uznanie czynności za bezskuteczną) i zachować aktualność na chwilę orzekania (tak wyr. SN: z 18.4.2012 r., V CSK 183/11, L.; z 5.7.2013 r., IV CSK 738/12, L.; z 26.3.2015 r., V CSK 320/14, L.; post. SN z 4.6. 2019 r., V CSK 577/18, L.; wyr. SA w Gdańsku z 3.4.2014 r., I ACa 905/13, L.; wyr. SA w Poznaniu z 27.3.2014 r., I ACa 101/14, OSA 2014, Nr 10, poz. 25). Bez znaczenia pozostaje natomiast okoliczność, że stan niewypłacalności dłużnika istniał w dacie dokonania zaskarżonej czynności. Z tej przyczyny sąd powinien brać pod uwagę także czynności prawne zdziałane przez dłużnika już po dokonaniu zaskarżonej czynności i stan jego majątku w chwili zamknięcia rozprawy oraz ocenić, czy między ustalonym stanem niewypłacalności lub wyższego stopnia niewypłacalności a zaskarżoną skargą pauliańską czynnością prawną dłużnika istnieje związek przyczynowy.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd podzielił argumentację pozwanej, iż dłużnicy w momencie wytoczenia powództwa oraz przez cały okres trwania procesu posiadali majątek wystarczający na zaspokojenie roszczeń powoda, byli bowiem właścicielami nieruchomości położonej w P., przy ul. (...) o wartości 787.676 zł ustalonej na dzień 26 marca 2012 r. (wiadomym jest natomiast, że z upływem czasu nieruchomości nie tracą, a zyskują na wartości). Wierzytelność powoda opiewała natomiast na niższą kwotę, powód w piśmie procesowym precyzującym pozew, określił ją na kwotę 558.234,05 zł. Dodatkowo roszczenie powoda z tytułu udzielonego przez poprzednika prawnego kredytu dłużnikom zostało zabezpieczone w postaci hipoteki zwykłej w kwocie 448.315 zł na zabezpieczenie kapitału oraz hipoteki kaucyjnej do kwoty 44.282,21 zł na przedmiotowej nieruchomości. Powód, był zatem pośród ewentualnych innych wierzycieli dłużników, na pozycji uprzywilejowanej. Rzeczą powoda było wykazanie, że w wyniku egzekucji ze spornej nieruchomości obciążonej hipotekami nie uzyskałby zaspokojenia nawet w części, a zadaniu temu nie sprostał. W

tym miejscu podkreślenia wymaga, iż w sprawie nie zostało w ogóle wykazane, aby dłużnicy posiadali jakiegokolwiek inne wymagalne lub przyszłe wierzytelności zagrażające zaspokojeniu się powoda. Dodatkowo egzekucja prowadzona przeciwko dłużnikom została umorzona na skutek wniosku poprzednika prawnego powoda, a nie bezskuteczności jej prowadzenia. Pozwana słusznie podniosła nadto, że egzekucja była skuteczna, gdyż komornik pobierał należność ze świadczenia emerytalnego dłużników (ściągać zgodnie z ustaleniami Sądu Okręgowego we Wrocławiu w sprawie I C 1689/16 kwotę ponad 60.000 zł do 2015 r.). Ostatecznie pozwana wskazała, że należność powoda została spłacona ze składnika majątkowego (mieszkania przy ul. (...) w P.), który stanowił zabezpieczenie wierzytelności powoda. Powód nie zaprzeczył powyższej okoliczności, co uzasadniało założenie, iż ją przyznał. Przedmiotowe przekonuje o słuszności argumentu pozwanej, iż powództwo było bezzasadne, skoro od samego początku sporu istniał składnik majątku dłużników, z którego powód mógł skutecznie się zaspokoić. Należy zauważyć, że z uprawnienia przewidzianego w art. 533 k.c. osoba trzecia może skorzystać zarówno przed procesem o uznanie za bezskuteczną czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli, w toku tego procesu, jak i w toku egzekucji z przedmiotów majątkowych, które wskutek czynności uznanej za bezskuteczną wyszły z majątku dłużnika. W przypadku skorzystania z uprawnienia przed wytoczeniem powództwa oraz w toku procesu dochodzi do oddalenia powództwa (wyrok SA w Krakowie z dnia 17.07.2020 r., I ACa 855/19).

Reasumując, Sąd doszedł do przekonania, że pomimo dokonania zaskarżonej czynności, wierzyciel miał realną możliwość zaspokojenia, co zaprzecza stanowi jego pokrzywdzenia i niewypłacalności dłużników. Powyższe skutkowało oddaleniem powództwa.

Orzeczenie o kosztach postępowania zawarte w punkcie drugim wyroku znajduje uzasadnienie w art. 98 § 1 k.p.c. (na przedmiotowe koszty złożyła się opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł, oraz wynagrodzenie pełnomocnika pozwanej – 10.800 zł). Sąd nie uwzględnił wniosku powoda o nieobciążanie go kosztami procesu na podstawie art. 102 k.p.c. Powyższa regulacja ma zastosowanie w wyjątkowych okolicznościach i w szczególności uzasadnionych przypadkach, które w ocenie Sądu w niniejszej sprawie nie zachodzą. Zdaniem Sądu argumenty podnoszone przez powoda mające uzasadniać słuszność wniosku nie zasługują na aprobatę, a to z uwagi na przekonanie Sądu o bezzasadności zgłoszonego w niniejszym procesie roszczenia.

Sędzia Przemysław Okowicki